

Verksamhetsrapport LFR (Lokala Förebyggande Rådet) ANDT- BF

ANDT= Alkohol – Narkotika – Dopning - Tobak
BF = Brottsförebyggande
Verksamhetsåret 2021

Jörgen Johansson
ANDT- BF samordnare
jorgen.johansson@torsby.se

Caroline Eriksson
Kommunpolis
caroline-a.eriksson@torsby.se

Innehållsförteckning

1	Kommunens övergripande mål och medborgarlöfte	4
2	Sex regionalt och lokalt fastställda målområden	4
3	Bedömningsunderlag för lokalt framtagna åtgärder.....	4
4	Sammanfattning av regionens drogvaneundersökning.....	5
5	SuToHaMu samarbete kring ANDT- och brottsförebyggande arbete.....	6
5.1	Vårt gemensamma arbete under 2021:	6
5.2	Övriga arbetsinsatser inom ANDT- och brottsförebyggande arbete under 2021	7
5.2.1	Främja skolnärvaro och förebygga skolfrånvaro	7
5.2.2	Alkoholförebyggande arbete	7
5.2.3	Narkotikaförebyggande arbete.....	8
5.2.4	Dopningsförebyggande arbete	8
5.2.5	Tobaksförebyggande arbete.....	8
5.2.6	Förebyggande coachutbildning.....	9
5.2.7	Växa i Värmland	9
5.2.8	KOMSAM (Kommun i samverkan).....	9
5.2.9	Medling vid brott	9
5.2.10	Spel om pengar	10
5.2.11	Suicidförebyggande verksamhet.....	10
6	Lokala verksamheter placerade under fastställda regionala målområden10	
6.1	Tillgång till alkohol, narkotika, dopingmedel, och tobak ska minska.	10
6.2	Antalet barn och unga som börjar använda narkotika, dopningsmedel och tobak eller debuterar tidigt med alkohol ska succesivt minska.....	10
6.3	Antalet personer som utvecklar skadligt bruk, missbruk eller beroende av alkohol, narkotika, dopningsmedel eller tobak ska successivt minska.....	11
6.4	Personer med riskbruk, missbruk eller beroende ska utifrån sina förutsättningar och behov ha ökad tillgänglighet till vård och stöd av god kvalitet.....	11

6.5	Antalet personer som dör och skadas på grund av sitt eget eller andras bruk av alkohol, narkotika, dopningsmedel eller tobak ska minska.	11
6.6	Barn och unga ska skyddas från skadliga effekter orsakade av alkohol, narkotika, dopningsmedel eller tobak.	12

1 Kommunens övergripande mål och medborgarlöfte

Övergripande mål: Ett samhälle fritt från narkotika och dopning, med minskade medicinska och sociala skadeverkningar orsakade av alkohol och med ett minskat tobaksbruk. Vi ska arbeta för att bevara tryggheten i kommunen och utveckla det brottsförebyggande arbetet.

Aktuella medborgarlöften: Polisen och Torsby kommun ska gemensamt fortsätta att arbeta för att motverka droganvändningen bland unga samt jobba aktivt med trygghetsskapande åtgärder i trafikmiljön.

2 Sex regionalt och lokalt fastställda målområden

1. Tillgång till alkohol, narkotika, dopningmedel, och tobak skall minska.
2. Antalet barn och unga som börjar använda narkotika, dopningsmedel och tobak eller debuterar tidigt med alkohol ska succesivt minska
3. Antalet personer som utvecklar skadligt bruk, missbruk eller beroende av alkohol, narkotika, dopningsmedel eller tobak ska successivt minska.
4. Personer med riskbruk, missbruk eller beroende ska utifrån sina förutsättningar och behov ha ökad tillgänglighet till vård och stöd av god kvalitet.
5. Antalet personer som dör och skadas på grund av sitt eget eller andras bruk av alkohol, narkotika, dopningsmedel eller tobak ska minska.
6. Barn och unga ska skyddas från skadliga effekter orsakade av alkohol, narkotika, dopningsmedel eller tobak

3 Bedömningsunderlag för lokalt framtagna åtgärder

- Aktuella drogvaneundersökningar och jämförande statistik från CAN och Brottsförebyggande rådet
- Polisens brottsstatistik
- Kommunal statistik
- Lokal kunskap
- Forskningsunderlag

Av CAN: s undersökning av skolelevers drogvanor 2021 framgår att:

- Det var 2021 en lägre andel än föregående år som druckit alkohol, rökt eller använt narkotika. Särskilt tydlig var nedgången bland niondeklassarna.
- Den genomsnittliga årskonsumtionen mätt i antal liter alkohol har minskat och ligger på historiskt låga nivåer.
- Även rökningen är nere på historiskt låga nivåer. 8 procent av niorna och 17 procent av gymnasietvåorna röker sporadiskt eller frekvent.
- Snusning har ökat mycket de senaste åren och en särskilt tydlig uppgång syns bland flickor. Det är dock fortfarande mycket vanligare bland pojkar.
- 18 procent av niorna och 34 procent av gymnasietvåorna har använt vitt snus. Tvärtom vad som gäller för traditionellt snus är det vanligare bland flickor än bland pojkar.
- 2021 svarade 6 procent av niorna och 15 procent av gymnasietvåorna att de någon gång använt narkotika. Den vanligaste narkotikasorten är cannabis.

4 Sammanfattning av regionens drogvaneundersökning

CAN: s sammanfattning stämmer i stora drag också enligt Region Värmland aktuella undersökning som nyss genomförts, dvs lägre andel elever som var rökare och som använt narkotika, men i Värmland ses även en något lägre andel snusare i åk 9. Andelen alkoholkonsumenter är oförändrad år 2021 jämfört med 2019 men har minskat sedan 2013. Nivåerna på användningen/bruk är ungefär samma nivåer som i riket.

Bland gymnasieeleverna är resultaten jämfört med föregående undersökning, år 2019, relativt oförändrade (CAN sammanfattar att nedgången var tydligast bland åk 9 vilket stämmer även för Värmland). Sett över tid har andelen snusare ökat och andelen alkoholkonsumenter minskat bland gymnasieeleverna.

Andelen narkotikaanvändare (åk 9 och gymnasiet) är fortfarande något lägre i Värmland jämfört med riket.

Det som sticker ut är ändå andelen snusare på gymnasiet som är betydligt högre jämfört med år 2015 och 2017 och högre än i riket.

År 2021 var intensivkonsumtionen av alkohol betydligt lägre i båda årskurserna jämfört med tidigare år och andelen intensivkonsumenter är lika hög i Värmland som i riket.

5 SuToHaMu samarbete kring ANDT- och brottsförebyggande arbete.

SuToHaMu kommunerna samarbetar för att tillsammans bevara tryggheten och utveckla det ANDT- och brottsförebyggande arbetet i våra små kommuner. Vi arbetar för att utveckla samarbetet med näringsliv och övriga civilsamhället, som vi hoppas ska bli mer delaktiga i kommunernas brotts- och trygghetsbevarande arbete.

Kommunerna tillhör samma lokalpolisområde Torsby och delar på samma kommunpolis. Vi jobbar gemensamt för att medborgarna ska fortsatt uppleva trygghet där de bor och hoppas förstås att så många som möjligt ska bli delaktiga i detta arbete.

5.1 Vårt gemensamma arbete under 2021:

- Arbetsgruppen för SuToHaMu har träffats regelbundet under året. Gruppen består av ANDT- och brottsförebyggande samordnare från respektive kommun, kommunpolisen. De regionala samordnarna för ANDTS och BF arbetet samt Lars Stiernelöf från Agera Värmland deltar också om möjlighet finns, samt att kommunikatörerna från respektive kommun då behovet finns.
- En ledningsgrupp bestående av kommunchefen och kommunalrådet har också träffats på regelbundna möten under året. Kommunpolisen är sammankallar och de lokala samordnarna från inbjudande kommun deltar också på dessa möten.
- Planerna är att vi ska använda en gemensam e- tjänst för inrapportering av händelser med brottslig karaktär. Arbetet är under utveckling med ambitionen är att det ska vara klart innan det förväntade lagförslaget kring brottsförebyggande arbete träder i kraft under 2023.
- Informationsfolder om droger, i första hand avsedd för kommunernas hemsidor har tagits fram under året.
- En gemensam ANDT policy för kommunernas skolor har tagits fram och denna har för Torsbys del under året antagits av BUN.
- Vi jobbar med våldsbejakande extremism i nära samarbete med Agera Värmland. Det har inte varit några nämnvärda aktiviteter i SuToHaMu området under året.
- Samarbetet kring intox (förgiftning) mellan akutmottagning- socialtjänst och polis i respektive kommuner fortlöper enligt planerna.

5.2 Övriga arbetsinsatser inom ANDT- och brottsförebyggande arbete under 2021

5.2.1 Främja skolnärvaro och förebygga skolfrånvaro

På grund av rådande läge med pandemin så har tänkta arbetsinsatser i skolan mer eller mindre uteblivit. Föreläsningen från Malin Gren Landell hösten 2020 till all skolpersonal, var tänkt som inledningen för att lite mer aktivt arbeta för att främja skolnärvaron och förebygga skolfrånvaron.

Det finns evidens för att ett av de bästa brottsförebyggande åtgärderna är att se till att så många ungdomarna som möjligt går ur grundskolan med godkända betyg i kärnämnen. Bland elever med hög skolfrånvaro finns ofta också fler som lider av psykisk ohälsa. Kan vi uppmuntra närvaro och få eleverna att trivas i skolan så förebygger vi brott, droganvändande och psykisk ohälsa.

5.2.2 Alkoholförebyggande arbete

I Värmland har det sedan drygt tio år tillbaka bedrivits i bred samverkan kring ett strukturerat och långsiktigt arbete mot langning. Huvudmålgruppen för dessa insatser är målsmän/föräldrar och andra viktiga vuxna.

Regionala och lokala insatser under året:

- Sutohamu har samarbetat med budskap till målgruppen på sociala medier, i lokala annonsblad samt att vi delade ut isskrapor med budskap till bilister: "HÅLL DIG SJÄLV OCH RUTAN REN
Använd inte alkohol och droger"
- Det har via Länsstyrelsen visats filmer med budskap till målgruppen på Youtube
- Den annars traditionella drogfria skolavslutningen för årskurs 9 på Sahlströmshuset och på Nedergården blev på grund av Coronan lite annorlunda även detta år. Brev till föräldrar skickades dock ut som vanligt där vi informerade och bad vårdnadshavare om uppmärksamhet och hjälp inför skolavslutningen.
- Vi sände information och uppmaningar till vårdnadshavare och viktiga vuxna via vår egen tidning Torsby Nu och via Torsbybladet
- Information om Lokala Förebyggande Rådets ANDT- och brottsförebyggande verksamhet, tips till tonårsföräldrar finns också att ta del av via kommunens hemsida.
- Information och uppmaningar sker också via kommunens Face Book sida.
- Nattvandringar under så kallade "risktillfällen" genomfördes vid fem tillfällen inklusive två skolavslutningsdagar. Detta arbete genomförs i samarbete med lokala föreningar.

5.2.3 Narkotikaförebyggande arbete

Genom alkohol- och tobaksförebyggande arbete så förebygger vi också narkotika. Cannabis är den klart vanligaste narkotikan och förebygger vi rökning så förebygger vi också Cannabis. Det är också så att när narkotika testas de första gångerna så är det ofta i berusat tillstånd detta sker.

För ett framgångsrikt förebyggande arbete mot narkotika eller andra droger är en viktig förutsättning att ungdomarna trivs med livet. Att de ges möjligheter till en och meningsfull uppväxt. De ska trivas i hemmet och de ska vara närvarande och trivas i skolan. Att trivas på sin fritid är också mycket viktigt och där måste vi alla i samhället hjälpas åt och skapa förutsättningar så att de flesta ändå har möjlighet att ha en berikande och meningsfull fritid. Vi ska samarbeta och se till ungdomarna aldrig börjar använda narkotika. Det är naturligtvis viktigt att de som förser ungdomarna med droger tas av polisen och får avtjäna sina straff, men saknas konsumenterna så försvinner förmodligen dessa längre mycket snabbare.

5.2.4 Dopningsförebyggande arbete

Målet med vårt arbete mot dopning är också här att förhindra att ungdomar över huvud taget börjar använda drogerna. Det börjar ofta med fixering på det egna utseendet och känslan att inte duga utseendemässigt. Ungdomar matas med tusentals bilder varje dag, ofta retuscherade. Dessa kroppar finns inte i verkligheten men framkallar känslan att inte duga som jag är. Många är de som då på snabbast möjliga sätt vill förändra sin kropp. Det förstås positivt på alla sätt att ungdomar vill träna, men tyvärr är det många som då också lockas att köpa kosttillskott som lovar snabba resultat. Denna industri omsätter årligen miljardbelopp och det satsas stora pengar på marknadsföring. Tyvärr innehåller dessa produkter ofta också förbjudna preparat. Och när man väl börjat är det sen mycket svårt att sluta. Många drabbas av psykisk ohälsa och för några kan i värsta fall sluta med självmord.

Dopningen är idag ett samhällsproblem mer än ett problem inom idrotten. "PRODIS" (prevention av dopning i Sverige) var för ett antal år sen ett projekt via Länsstyrelsen för att få igång lite mer aktivt förebyggande arbete kring dopningen. Tyvärr har detta arbete legat lite i träda de senaste åren. Det vi försökt upprätthålla i vår kommun är externa föreläsare som till årskurs nio pratar om kroppsideal, utseendefixering och vikten av bra mat, i stället för kosttillskott. Liknande föreläsning ges till ettorna på gymnasiet, men där med lite mer fokus på dopningen och dess skadeverkningar. På grund av pandemin uteblev dessa föreläsningar under 2020 men under 2021 genomfördes niornas föreläsning digitalt. Gymnasieskolans föreläsning gick dock av olika skäl inte att genomföra under hösten, men planer finns för våren 2022.

5.2.5 Tobaksförebyggande arbete

Tobaksbruket bland ungdomar har minskat under hela 2000 - talet men de senaste undersökningarna indikerar dock att minskningen har avstannat?

Tobaksförebyggande arbete har prioriterats i vår kommun en längre tid, bland annat har kontraktmetoden *Tobaksfri duo* använts sedan 2011 på våra högstadieskolor.

Dessutom är beslut om tobaksfri skoltid också taget sedan några år tillbaka. Idag är det ca 80 - 90 % av årskurs nio som är tobaksfria när de börjar på gymnasiet. Tyvärr ökar

sen tobaksanvändandet under gymnasietiden. Det är därför viktigt att vi har en tydlig policy kring tobaken på skolorna och att vi gemensamt lever upp till det som bestämts.

5.2.6 Förebyggande coachutbildning

Under hösten 2020 påbörjades en satsning från Länsstyrelsen tillsammans med kommunerna med syftet att stärka skyddsfaktorerna för barn och unga samt att det ska skapas en samsyn kring främjande och förebyggande arbete. Vi ska till exempel rustas så att vi har samma eller liknande svar till drogliberala ungdomar och/eller föräldrar. Pilotutbildningen genomfördes under 2020 med uppföljning och ny utbildning under 2021.

5.2.7 Växa i Värmland

Föräldraskapsstödsutbildningen "Växa i Värmland" (för ungdomar 0 – 20 år) startade under året och från Torsby kommun utbildades fyra personal. Under hösten har materialet testats och testningen fortsätter i sju kommuner under 2022. Nästa utbildningstillfälle var planerat hållas 26 - 27 januari 2022 men på grund av pandemin har detta utbildningstillfälle senarelagts. Det är glädjande många från vår kommun som är anmälda till denna utbildning.

5.2.8 KOMSAM (Kommun i samverkan)

Kommunen har under hösten 2021 beviljats bidrag från Länsstyrelsen till ett projekt KOMSAM, med syftet att förbättra kunskapen om det svenska samhället och ge familjer fler och bättre verktyg för att kunna öka antalet skyddsfaktorer hos barn och unga. Bland annat ska föräldraskapsstödsprogrammet "Växa i Värmland" användas på olika arenor för att skapa samverkan, samförstånd och rutiner som ska förbättra vardagen för barn och viktiga vuxna. Därutöver innefattar satsningen en rad olika aktiviteter som genomförs i samverkan med många olika lokala aktörer. Projektet eller satsningen pågår under hela 2022 med avsikten att stora delar av aktiviteterna ska kunna leva vidare även efter projekttidens slut.

5.2.9 Medling vid brott

Medling innebär ett frivilligt möte där en ung person som begått ett brott och den person som drabbats av brottet möts för att samtala om det som hänt tillsammans med en opartisk medlare. Medling kan användas vid många olika typer av brott så som skadegörelse, stöld och misshandel. Enligt lag ska medling erbjudas där gärningsmannen är under 21 år men i Torsby kommun erbjuder vi medling där gärningsmannen är under 30 år.

I Torsby har vi två utbildade medlare, en från socialförvaltningen och en från fritidsförvaltningen.

Medlingsarbetet har inte kommit igång riktigt fullt ut än men planen är att informera polisen i SuToHaMu-kommunerna under 2022 om att vi finns och därifrån få flera fall vi kan medla i. Under 2021 medlade vi i ett fall där fem personer var inblandade.

5.2.10 Spel om pengar

Inga insatser genomfördes under 2020.

5.2.11 Suicidförebyggande verksamhet

2020 och 2021 har präglats av pandemin och de tänkta inledande insatserna på att främja skolnärvaron och förebygga skolfrånvaro har skjutits på framtiden. (se ovan). Övriga lokala aktiviteter har också uteblivit men i länet som helhet fortsätter arbetet.

**Polisens egen redovisning av arbetet kring medborgarlöften
(Se bilaga)**

6 Lokala verksamheter placerade under fastställda regionala målområden

6.1 Tillgång till alkohol, narkotika, dopingmedel, och tobak ska minska.

- Alkoholhandläggaren sorterar under miljö och hälsa har tillsynsansvar när det gäller alkohol, läkemedel, folköl och tobak. Regelbundna besök görs.
- Ansvar för kontroll och tillsyn av skolgårdar finns också på Miljö och Hälsa. Regelbundna kontroller görs.
- Vi har samverkansavtal mellan kommun och polis samt att kommun och polis utifrån bedömningsunderlag tillkännagivit medborgarlöften.
- Antilångningsinsatser via "tänk om" (se alkoholförebyggande arbete)
- Vi har en överenskommelse med handlarna i kommunen att 16 års gräns gäller för köp av energidrycker Alkoholhandläggaren och ANDT samordnaren hjälps åt att försöka "underhålla" överenskommelsen.

6.2 Antalet barn och unga som börjar använda narkotika, dopningsmedel och tobak eller debuterar tidigt med alkohol ska succesivt minska

- (Se arbetsinsatser inom ANDT-, brotts- och suicidförebyggande arbete under 2021 ovan). För mer information kring suicidarbetet, kontakta Karin Melberg.
- Familjecentralen har sin verksamhet i lokaler vid sjukhuset. För mer information kring familjecentralen, kontakta Eva-Lena Ueltzhöfer.

- Reflexen är samarbete mellan kommunen och Svenska kyrkan som vänder sig till barn vars föräldrar har någon form av missbruk. Verksamheten har sen nystarten breddats och vänder sig också till de barn som har någon i familjen som mår psykiskt dåligt eller har det jobbigt i samband med separation. För mer information kring Reflexen, kontakta Elisabeth Hed på socialtjänsten.
- Polisen jobbar enligt "Kronobergsmodellen" vilket innebär att alkohol beslagtogs tidigt under festkvällen och föräldrar/vårdnadshavare samt socialen kontaktas när ungdomarna är under 18 år.
- Fritidsförvaltningen jobbar för att våra barn och ungdomar ska ha främjande arenor som ska uppmuntra till idrottsaktiviteter, hobbies eller andra meningsfulla fritidssysselsättningar. Ett bra samarbete med föreningslivet är viktigt. Under 2022 planeras en ny satsning för att ungdomar ska bli mer involverade i samhällsfrågor. "Youth 2030", ett projekt i samarbete med Munkfors kommun. För mer information kontakta Kicki Velandar.

6.3 Antalet personer som utvecklar skadligt bruk, missbruk eller beroende av alkohol, narkotika, dopningsmedel eller tobak ska successivt minska.

- Läkarna ska ställa frågor om ANDT bruk till patienterna och samma sak ska socialsekreterarna göra till sina klienter

6.4 Personer med riskbruk, missbruk eller beroende ska utifrån sina förutsättningar och behov ha ökad tillgänglighet till vård och stöd av god kvalitet.

- Kommunen har två anställda drogterapeuter
- "Slussen" Verksamhet i samarbete socialen och arbetsmarknadsavdelningen fungerar bra. Verksamheten vänder sig till de som står långt utanför ordinarie arbetsmarknad och som har pågående problem. För ytterligare upplysning kontakta Carola Eriksson.
- Matlagingsgrupp i samarbete socialtjänsten och Svenska kyrkan. Verksamheten vänder sig till de som tidigare haft ett långvarigt missbruk. Syftet är att isoleringen ska brytas till förmån för social samvaro och kunskap om god kosthållning.
- Beroendemottagningen vänder sig till personer och deras anhöriga som upplever sig ha problem med alkohol, droger med mera. Till beroendemottagningen kan man vända sig anonymt för att få råd.

6.5 Antalet personer som dör och skadas på grund av sitt eget eller andras bruk av alkohol, narkotika, dopningsmedel eller tobak ska minska.

- SMADIT modellen är ett samarbete mellan polis och socialtjänst där de som ertappas vid polisens nykterhetskontroller ska erbjudas hjälp inom 48 timmar
- En lokal handlingsplan för suicidprevention finns sedan 2020. På grund av pandemin har verksamheten legat lågt under 2021, se ovan.

6.6 Barn och unga ska skyddas från skadliga effekter orsakade av alkohol, narkotika, dopningsmedel eller tobak.

- Familjecentralen har sin verksamhet i nya lokaler i direkt anslutning till sjukhuset. För mer information kring familjecentralen, kontakta Eva-Lena Ueltzhöfer.
- Reflexen är samarbete mellan kommunen och Svenska kyrkan som vänder sig till barn vars föräldrar har någon form av missbruk. Verksamheten har sen nystarten breddats och vänder sig också till de barn som har någon i familjen som mår psykiskt dåligt eller har det jobbigt i samband med separation. För mer information kring Reflexen, kontakta Elisabeth Hed på socialtjänsten.
- Kommunen satsar på främjande drogfria aktiviteter som till exempel Vargnatta, niornas skolavslutning, tjejgruppsverksamhet och diverse lovaktiviteter, samarbete med föreningar, med mera. På grund av pandemin har dessa verksamheter till stora delar uteblivit under 2021.